

УНІВЕРСИТЕТ ЯК МЕХАНІЗМ ІМПЕРСЬКОЇ ЕПІСТЕМОЛОГІЇ: ПЕРЕКЛАД ТА СТРУКТУРНЕ НАСИЛЬСТВО В РОМАНІ РЕБЕККИ КВАН «ВАВИЛОН»

Ільницька Марія Борисівна,

старший викладач кафедри китайської мови і переклад

Київський університет імені Бориса Грінченка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4882-4557>

Анотація. Основне завдання даної роботи – виявити та проаналізувати роман Р. Кван «Вавилон» у контексті проблематики імперської епістемології та структурного насильства перекладу. Виявлено, що магічна система сріблярства у романі є художньою метафорою перекладацького процесу. Особливу увагу приділено асиметрії культурного обміну, коли знання рухається до метрополії, а периферія редукується до джерела ресурсів.

Ключові слова: переклад, емігрантська проза, історичне фентезі, імперія, колоніальна експлуатація, «dark academia».

Роман американської письменниці китайського походження Ребекки Ф. Кван «Вавилон, або необхідність насильства: прихована історія революції перекладачів в Оксфорді» (2022) став знаковим явищем сучасної англійської прози, поєднавши історичне фентезі з політичною рефлексією. У науковій рецепції твір трактується як художня модель імперської епістемології.

За спостереженням Ш. Дей, Ребекка Кван не просто створює історичне фентезі — вона пише «роман ідей», що перебуває на межі жанрової літератури та високої інтелектуальної прози. Авторка свідомо експлуатує форму «dark academia», поєднуючи естетику елітарного університетського середовища з радикальною політичною критикою. Ш. Дей зазначає, що Р. Кван використовує колоніальну історію як матеріал жанрової деконструкції, репрезентуючи переклад як форму епістемічного насильства: семантичний розрив між мовами стає джерелом імперської сили. Університет постає механізмом імперської епістемології, де знання пов'язане з владою та централізацією ресурсів. Водночас дослідниця вказує на редукцію складної історичної проблематики до символічного жесту руйнування, що зумовлює політичну амбівалентність роману (Deu, 2023).

А. Савина трактує переклад у романі «Вавилон» не як нейтральну лінгвістичну практику, а як структурний елемент імперської машини. Магічна система сріблярства інтерпретується дослідницею як метафора перекладацького процесу, де «значеннєві втрати» між мовами перетворюються на джерело енергії, що забезпечує економічну й військову могутність імперії. Університет постає механізмом централізації знання та ідеологічного контролю: переклад здійснюється «на англійську», що підкреслює асиметрію культурного обміну й підпорядкування знання

імперській доцільності. Такий підхід поєднує перекладознавчу оптику з постколоніальною критикою та окреслює університет як простір виробництва колоніальної епістемології (Савина, 2024).

А. Ше́ве та М. Шу́ трактують переклад у «Вавилоні» як форму епістемічного привласнення: семантичні «втрати» стають ресурсом імперської економіки (Schewe & Schuh, 2024). Знання рухається до центру — на англійську мову, тоді як периферія редукується до джерела лінгвістичного капіталу, а університет постає інфраструктурою імперської гегемонії (Schewe & Schuh, 2024).

«Вавилон» репрезентує університет як інституційний осередок колоніальної модерності, де знання функціонує в режимі епістемічної асиметрії. Переклад постає механізмом епістемічного привласнення: семантичний розрив між мовами конвертується у матеріальний і символічний капітал метрополії. Лінгвістична компетенція колонізованих інтегрується в імперську економіку як ресурс, тоді як університет виступає інфраструктурою централізації знання та легітимації гегемонії.

Література (References):

Dey, S. (2023, January 30). Babel by R. F. Kuang. Strange Horizons. <https://strangehorizons.com/wordpress/non-fiction/babel-by-r-f-kuang/>

Савина А. Ю. (2024). Переклад як засіб домінування (на матеріалі роману Ребекки Кван «Вавилон»). Наукові записки. Серія: Філологічні науки, (208), 322–327. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2024-208-46>

Schewe, A., & Schuh, M. (2024). Exploring the dark side of dark academia: Postcolonial criticism and genre hybridity in R. F. Kuang's Babel. *Literatur in Wissenschaft und Unterricht Neue Folge*, 2, 253–271. Verlag Königshausen & Neumann.

THE UNIVERSITY AS A MECHANISM OF IMPERIAL EPISTEMOLOGY: TRANSLATION AND STRUCTURAL VIOLENCE IN REBECCA KUANG'S NOVEL "BABEL"

Ilytska Maria,

Senior Lecturer, Department of Chinese Language and Translation

Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4882-4557>

Abstract. *The main task of this work is to identify and analyze Rebecca Kuan's novel "Babel" in the context of the problems of imperial epistemology and structural violence of translation. It is revealed that the magical system of silversmithing in the novel is an artistic metaphor for the translation process. Special attention is paid to the asymmetry of cultural exchange, when knowledge moves to the metropolis, and the periphery is reduced to a source of resources.*

Keywords: *translation, émigré prose, historical fantasy, empire, colonial exploitation, «dark academia».*